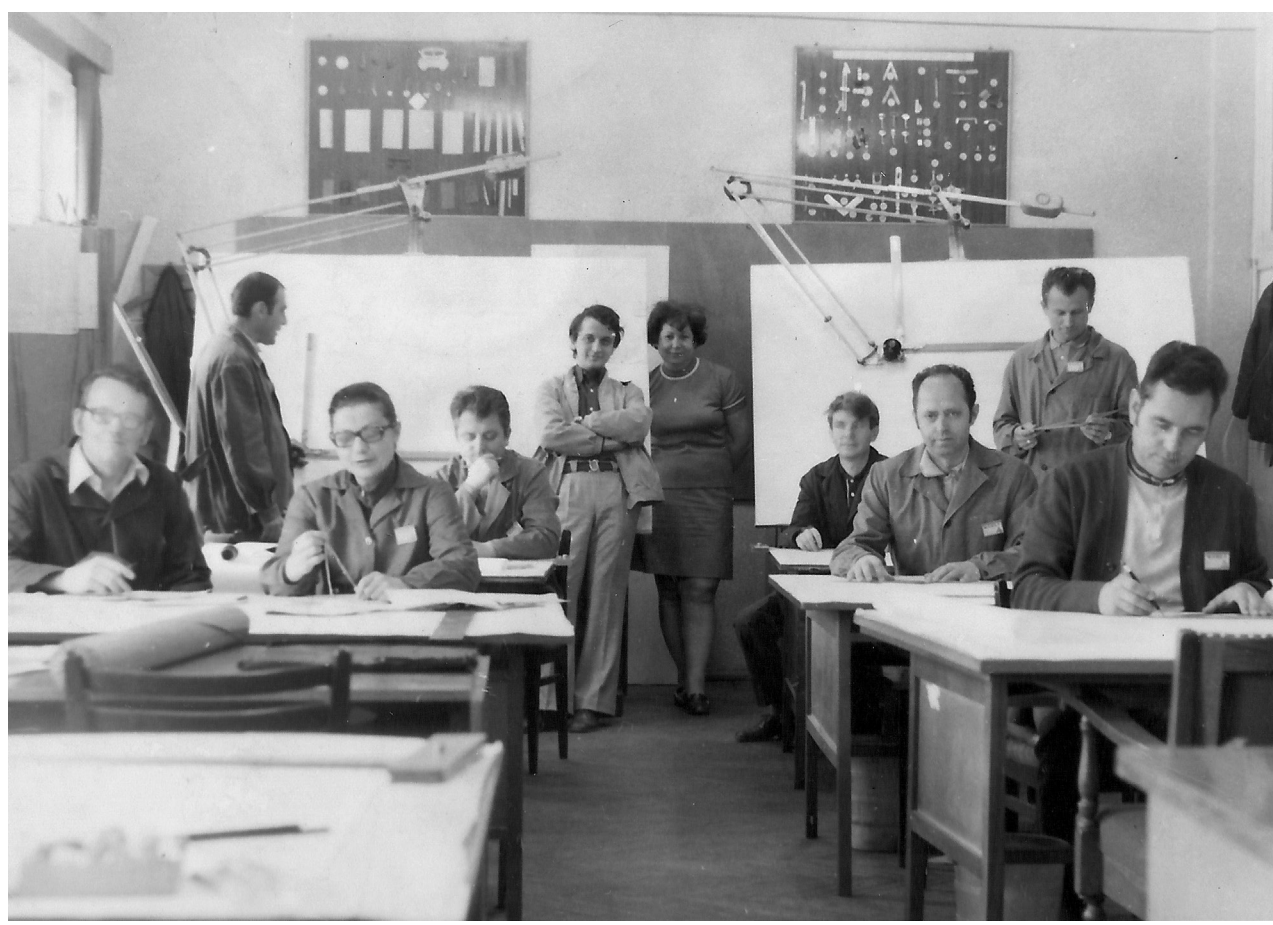

ÉLETRAJZ

Vásárhelyi János 1945. augusztus 1-én született Marosvásárhelyen, Székelyföld egyik legjelentősebb szellemi központjában. A város kulturális értékei és inspiráló sokszínűsége már gyermekként érdeklődést ébresztettek benne a művészet iránt, a Bolyai Farkas Líceum diájaként

pedig gondolkodása egy olyan értelmiségi közegben formálódhatott, amely az iskolai képzés mellett a magyar identitás tudatos ápolására is nagy hangsúlyt fektetett. A szülőhelyéből fakadó korai tapasztalatok későbbi szakmai pályafutásában is meghatározónak bizonyultak.

Egyetemi tanulmányait a brassói Politechnikum Faipari Késztermékek Szakán végezte kitűnő eredménnyel, majd 1969-ben Marosvásárhelyen, a stílbútorokat gyártó „Augusztus 23.” Faipari Kombinátnál helyezkedett el. A gyártásban dolgozó mesteremberek szaktudása és munkaetikája, valamint a tervezésnek és a kivitelezésnek szűk kereteket szabó technológiai és anyagi korlátok már ekkor a művészi és a mérnöki munka harmonizálásának szükségességére irányították figyelmét. 1972-től kezdve a külföldi megrendelésre tervezett darabok mellett saját modellekkel állt elő, és bár ezek többsége nem került sorozatgyártásra, egyedi megbízások

sok – például a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház nézőtéri falburkolatának kivitelezési rajza és a kivitelezési munkálatok felügyelete (1973) – formájában a tervezői munka számos aspektusába betekintést nyerhetett. 1975-ben elvégezte az értékelemző tervezői képzést és egy grafikai szabadiskolai kurzust. 1975-76-ban rész-munkaidőben a marosvásárhelyi Faipari Szakképző Iskolában oktatott. 1976-ban

az ILEFOR nagyüzem vezető tervezőmérnöke lett. A gyár rugalmasabb piaci stratégiájának köszönhetően prototípusainak egy része ekkor már tömeggyártásra és exportra került. Az 1979-es év magánéleti és szakmai szempontból is fordulópontot jelentett számára: házasságkötését és első lánya születését követően, egy küzdelmes áttelepülési folyamat lezárásaként Magyarországra költözött.

1980-ban a veszprémi Balaton Bútorgyárnál helyezkedett el a gyártmányfejlesztési csoport tervezőjeként. A korszerű, minőségi szériabútor iránti egyre élénkebb kereslet éppen ebben az időszakban adott új lendületet a magyar bútorigárnak. Vásárhelyi a kedvezőtlen iparági feltételek és az ezekből fakadó szükségszerű kompromisszumok ellenére meglátta a lehetőséget a változtatásra, és az elkövetkező évtized során töretlenül dolgozott azon, hogy bizonyítsa: a magyar ipar is képes minőségi, nemzetközi mezőnyben is versenyképes, ugyanakkor eredeti, jellegzetesen magyar darabok előállítására. 1980 és 1990 között mintegy 70 modellt tervezett, amelyek kétharmada még a tervezés évében gyártásra került, és külföldön – a skandináv, angol, német és amerikai piacon – is eladhatónak bizonyult. Bútorcsaládjait egyfajta játékos következetesség jellemezte, amely a design változatosságát mértéktartó formaképzéssel, egységes konstrukcióval és tiszta, a funkcionalitást szem előtt tartó kompozícióval társította. Elképzeléseinek létjogosultságát szakmai elismerések sora igazolta: 1983-ban a *Rotonda*, 1986-ban a *Flóra/Kalota*, 1990-ben az *Ági* székcsaládért, 1992-ben pedig a *Delta* garnitúráért részesült Ipari Formatervezési Nívódíjban.

1986-ban a *Déva* tárgyalóval elnyerte a BNV fejlesztési díját, és ugyanebben az évben Kiváló Munkáért Jelvényt kapott az ipari minisztertől. 1992-ben a *Dávid* székcsaládért Miniszteri

Dicsérő Oklevelet vehetett át, a Faipari Tudományos Egyesület pedig „A Faipar Fejlesztéséért” emlékéremmel jutalmazta. 1989-ben mindemellett a Magyar Iparművészeti Főiskola iparművészeti és tervezési szakmenedzser képzését is elvégezte.

1993-tól szabadúszóként folytatta a tervezést. A 90-es és 2000-es évek során szerzett gyártópartnerei – többek között a Pápai Asztalos Kft., a gyulai Fafém Bútor Zrt. és a mohácsi Danubia Bútoripari Zrt. – nem csak új megbízásokat, hanem új technológiai és formai lehetőségeket is hoztak számára. A debreceni Hajduthonet Rt. (jelenleg Sellaton Design Kft.) formatervezőjeként számos, a klasszikus thonettechnológiát és annak formavilágát újszerű konstrukciókra alkalmazó rakásolható széket és bútorcsaládot tervezett (*Szimplex, Hajdú, Smoky, Pipacs, Tonetta, Multiplex, Echo, Lily, Origó, Apro-pó, Réka*). A szabadúszó évek szintén bővelkedtek az elismerésekben: 1997-ben a *Smoky Lux* ülőgarnitúra, majd 2002-ben a *Lily* bútorcsalád Ipari Formatervezési Nívódíjat kapott, 1996-ban és 1998-ban munkái kiérdemelték a Veszprémi Tavasz Tárlat Nívódíját, 1998-ban pedig a *Smoky*, majd 1999-ben a *Rolád* bútorcsalád elnyerte a BNV Nagydíját. Érdemeinek elismeréseképpen 1997-ben Ferenczy Noémi-díjat kapott. Több egyéni és csoportos kiállítást, valamint a kölni, milánói és koppenhágai szakvásáron való szereplést követően 2000-ben nagyszabású vándorkiállításon mutatta be bútorait.

1990-től kezdve az Átrium, a Magyar Asztalos, az Otthon és a Szép Lak is szakíróként foglalkoztatta környezetkultúra, szakismeret-terjesztés, bútor- és designtörténet témakörökben. Korábbi belsőépítészeti munkái – a balatonfüredi Annabella Hotel fogadótere (1991), a Verga Rt. Kabhegyi vadászháza (1993), és a Herendi Porcelánmanufaktúra pécsi, budapesti és debreceni mintaüzletei (1993-94) – után a 2000-es években szintén jelentős megbízásokat teljesített: az ő nevéhez fűződnek (egyebek mellett) a pápai és a tatabányai Renault szalon (2001-02), a veszprémi Gizella Panzió (2001), a Pápai Várkertfürdőhöz tartozó bár és étterem (2003), illetve a szintén pápai Grabarics Cukrászda (2003) belsőépítészeti tervei és bútorzata, valamint a győri Bartók Béla Színház zsöllyeszékei (2003) és a soproni Kecské-templom padosorai (2012). Pályafutása alatt helyi és országos szinten egyaránt tevékeny résztvevője volt több hazai szakmai szervezet – a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége (1986-), a Veszprémi Művész Céh (1989-) és a Magyar Újságírók Országos Szövetsége (1997-) – munkájának. 1999 és 2010 között a belsőépítészeti szakosztály választmányi tagja volt a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületében. Az új bútortervező-nemzedékek képzésében 2005 és 2009 között a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Formatervező Tanszékének, majd 2009 és 2012 között a Nyugat-magyarországi (ma Soproni) Egyetem Terméktervezési és Gyártástechnológiai Intézetének oktatójaként vett részt. 2007-ben egyetemi docensi címet kapott.

Tervezői gyakorlata a formatervezés rendszerszemléletű megközelítésén alapult, amelyben a művészet, a tradíciók, a trendek, a piac, a gyártás és a menedzsment egyaránt kiemelt szerepet kapott. Hitvallása szerint a szék nem csak művészi és mérnöki produktum, hanem egyúttal „ülőszerszám” is, amelyben ideális esetben anyag, struktúra és forma harmóniája valósul meg. Bútorai ennek megfelelően tartósak, de könnyűek; kényelmesek, de funkcionálisak; esztétikusak, de gazdaságosak; karakteresek, de alkalmasak a sorozatgyártásra; a magyar bútortradícióból merítenek, ám a trendeket is követik.

Életműve elismeréseként a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala 2020-ban Jedlik Ányos-díjjal tüntette ki.